

TMMOB'UN YENİ HÜKÜMETE GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

DYP-SHP koalisyon hükümeti görev başında. Yeni hükümetin halkın beklentilerini karşılayacağına, gündemdeki zorlu sorunlara kalıcı çözümler bulacağına inanmak istiyoruz.

TMMOB, yeni hükümet programına ilişkin belirlediği DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI ile TEKNİK ALANLARDA olmak üzere 2 bölümden oluşan görüş ve önerilerini hükümet yetkililerine ilettili. Görüş ve öneriler ayrıca, yazılı bir açıklama yapılarak kamuoyunun bilgisine de sunuldu.

Aşağıda, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin hükümet programına ilişkin görüş ve önerilerini tam metin olarak yayınlıyoruz...

Ülkemiz, 12 Eylül'ün hukuk sisteminde antidemokratik bir seçim yasasıyla yapılan bir genel seçimi daha geride bırakmış bulunuyor.

Bir sonraki genel seçimlere kadarki dönemde ülkemiz koalisyon hükümetleri yönetimine sahne olacak.

Kimi çevrelerce felaketmiş gibi gösterilmeye çalışılan koalisyonların, demokrasilerde çok olağan karşılanması ve doğal bulunması demokratik bir gerekliliktir.

Koalisyon hükümetini ülkemizin gündeminde bulunan ve çözümler bekleyen çok yönlü ve boyutlu sorunların beklediği biliniyor.

Birliğimiz bu sorunlara çözümler aranması ve üretilmesi sürecine, ilgisi olduğu tüm alanlarda katılmayı toplumuza karşı duyduğu sorumluluğunun gereği kabul etmektedir. Bu nedenle Koalisyon Hükümeti Programı öncesinde ülkemizin gündemindeki sorunlara ilişkin görüşlerini önerilerini ve somut taleplerini HÜKÜMET PROGRAMINDA YER ALMASI dileğiyle yetkililere iletmektedir.

Birliğimiz en başta DEMOKRASİ demektir.

Demokrasi toplumun tüm kesimlerinin sorunudur ve yine toplumun tüm kesimlerinin katılmalarıyla oluşabilecek bir yaşam biçimidir. Denilebilir ki demokrasinin gerçek güvencesi, örgütlü-çağdaş bir toplumun kendisidir. Çağdaş-örgütlü bir toplum, sadece demokrasinin değil, aynı zamanda demokrasiyle beraber varolabilecek, gelişebilecek insan hak ve özgürlüklerinin de güvencesi olacaktır.

En başta demokrasiyi varedip yaşatacak, örgütlü-çağdaş bir toplum yaratılması açısından gereken anayasal, yasal ve yönetsel tüm düzenlemeler yapılmalıdır.

Birliğimiz, yıllardır siyaseti parlamento'ya hapseden, toplumu depolitizasyon cenderesinde tutan anlayışın terkedilmesini savunmaktadır.

Parlamento ile sınırlı olmayan, ülkedeki tüm siyasi örgütlere, meslek ve sivil toplum kuruluşlarına açılacak bir süreçte BİRLİĞİMİZ YENİ BİR ANAYASA HAZIRLANMASINI zorunlu görmektedir.

Bu çerçevede:

- En başta tüm çalışanların en temel insan hakları arasında yer alan ÇALIŞ-

MA, ÖRGÜTLENME, HAK ARAMA ve ALMA ÖZGÜRLÜKLERİ yasal güvenceye kavuşturulmalıdır. AYRICA TÜM KAMU ÇALIŞANLARINA GREVLİ, TOPLU SÖZLEŞMELİ, SENDİKALAŞMA HAKKI TANINMALIDIR.

- Özgürlükçü, çoğulcu demokratik rejim tüm kurum ve kurallarıyla işletilmeli, temel insan hakları ve özgürlüklerini, hukukun üstünlüğünü tartışmasız güvence altına alacak tüm yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

- Yalnızca insan-insan, insan-devlet ilişkilerini değil, insan-çevre, devlet-çevre ilişkilerini de kapsayan, ortak zenginliğimiz olan kültürel ve doğal tarihi mirasın sadece korunması ve

değerlendirilmesini değil gelecek kuşaklara aktarılmasını amaçlayacak politikalar da hayata geçirilmelidir.

- Yerleşme ve Çevre sorunlarının çözümlenmesinde TOPLUM YARARI ESAS alınmalıdır.

- Bir uygarlık ve çağdaşlık simgesi olan LAİKLİĞİN toplumumuza açtığı insana saygılı, uygar ve çağdaş kapıları kapamaya, insanlarımızı şeriat düzenine, ortaçağ karanlığına çekmeye ve çağdaşıktan koparmaya yönelik her türlü girişimlere karşı olunmalı izin verilmemelidir. Bu nedenle DEMOKRATİK, ÇAĞDAŞ ve LAİK BİR EĞİTİM yasalardan güvencesinde olmalı, ORTA ÖĞRETİMDE ZORUNLU DİN DERSLERİ uygulamasına son verilmelidir.

*"12 EYLÜL"ün
toplumun her kesimini
yakından ilgilendiren
tüm anti demokratik
düzenleme ve
uygulamalarının
yolaçtığı toplumsal
tahribat ve haksızlıklar
telafi edilmelidir.,,*

- Herkesin kişiliğini özgürce geliştirmesi hakkı ve her topluluğun kültürel kimliğine saygı gösterilmesi esas güvence altına alınmalıdır.

- Toplumun tüm kesimlerinin görüşlerine açık, ÖZERK BİR TRT yaratılmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

- 12 EYLÜL'ün toplumun her kesimini yakından ilgilendiren tüm anti demokratik düzenleme ve uygulamalarının yolaçtığı toplumsal tahribat ve haksızlıkların telafi edilmesi, insanlık suçu işkencelerle açılan yaraların sarılması amacıyla disiplin suçlarını da kapsayacak bir GENEL AF çıkarılması mutlaka sağlanmalıdır.

- BİRLİĞİMİZ; Demokratik parti işleyişinin temel alındığı, başta meslek kuruluşları ve sendikalar olmak üzere sivil toplum örgütleri ile siyasi partilerin ETKİLEŞİMİNE ve İLİŞKİSİNE açık YENİ BİR SİYASİ PARTİLER YASASI önermektedir.

Ayrıca, yasal ve siyasal sorumluluğu olan her yaştaki insanımızın seçme ve seçilme hakkını yeniden düzenle

yen, çok kültürlü ve çok partili toplumsal yaşamımıza uygun, bütün siyasal örgütlenmelerin güçleri oranında parlamento'ya taşınmalarını sağlayacak YENİ DEMOKRATİK BİR SEÇİM YASASI çıkarılmalıdır.

- Yasayla terörün önlenmesi bahanesi altında, insanın temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına, yargılamasının temel ilkelerinin bir yana bırakılmasına, İŞKENCELERE YEŞİL IŞIK YAKILMASINA yolaçabilecek TERÖRLE MÜCADELE YASASI, demokrasi adına taşınamaz ayıplarla yüküldür. Bu nedenle AĞIK sürecine katılan ülkemizin iç hukukunda böyle bir yasaya yerolmamalıdır.

- Meslek Kuruluşlarının üzerindeki her türlü VESAYETİN kaldırılması, kitleyle bağlarını güçlendirecek, özgürce ve örgütlü biçimde üretecek, ürettiklerini kamuoyuna maledecek yasal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Çünkü, MESLEK KURULUŞLARININ ÖNÜNÜ AÇMAK, DEMOKRASİNİN DE ÖNÜNÜ AÇACAK, ONA İŞLERLİK KAZANDIRACAKTIR.

Öteyandan dünyada yaşanan köklü değişim dalgasının ayırt edici özellikleri arasında BİLİMSEL TEKNOLOJİK YENİLENME ve GELİŞME en önemli yerleri almışlardır. Ülkemiz, bilim ve teknolojiye yenileşme ve gelişmelere yetişmek ve kalkınmasını hızlandırmak zorundadır.

BİRLİĞİMİZ'ce bu alanlarda gerçekleştirilmesi zorunlu bulunan uygulamalar ve oluşturulması gereken politikalar aşağıda sıralanmıştır.

- Yeraltı ve yerüstü doğal zenginlik ve kaynaklarımızın tutarlı bir ulusal madencilik politikası temelinde değerlendirilmesi, NİHAİ ÜRÜN İHRACI hedefine ulaşılması ile girdi yönünden dışa bağımlılığın azaltılmasını sağlayacak uygulamalara geçilmelidir.

- Ülkemiz çıkarları doğrultusunda bir sanayileşme politikası ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşların katılımlarına açık bir süreçte oluşturulmalı ve uygulanması sağlanmalıdır.

- Sanayileşmede YATIRIM MALLARI ÜRETİMİNE ağırlık verilmelidir.

- Tarım ve sanayi sektörleri arasında dengeli bir ilişki kurulmalı, her iki sektörün bütünlük içinde kavranması ve tarımsal üretimin sanayide değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

- Tarımsal üretim kaynaklarının verimli biçimde değerlendirilmesi sağlanmalı, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı önlenmeli, sektörün ulusal ekonomiye katkısının maksimize edilmesini sağlayacak sürekli ve dinamik bir **TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASI** hazırlanmalıdır.

- Tarımsal üretimi yönlendirecek, gerçekçi **FIYAT** ve **DESTEKLEME** politikaları uygulanmalı, tarım ürünü dışsatımında kamu kaynaklarının üreticilere yansıtılmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalı, **ÜRETİMİ ÇÖKERTİCİ DİŞALIMLARDAN** kaçınılmalıdır.

- Tarım sektöründe ürün değerlendirme, ürün dışsatım, girdi üretme ve dağıtım aşamalarına **ÜRETİCİLERİN ÖRGÜTLÜ KATILIMI** yanısıra tarımla ilgili **KİT**'lerin yeniden düzenlenmesi sürecine **ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN** de katılmaları sağlanmalıdır.

- **ÜLKE GERÇEK VE GEREKSİNİMLERİNE UYGUN BİR TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASI VE TARIM SEKTÖRÜNÜN İLGİLİ KESİMLERİNİN DEMOKRATİK ÖRGÜTLÜLÜĞÜ TEMELİNDE TARIM VE TOPRAK REFORMU YAPILMALIDIR.**

Sanayide kapasite kullanım oranının artmasını sağlayıcı politikaların geliştirilmesi ve yalnızca üretken yatırımların desteklenmesi esası benimsenmelidir.

- Enerji ve sanayileşme politikaları bir bütünlük içinde kavranmalı, sanayileşmeyi destekleyen **ENERJİ POLİTİKALARI** uygulanmalıdır.

- Çeşitli sektörlerin, gerçekçi yöntemlerle sağlıklı olarak belirlenecek **ENERJİ TALEPLERİNİN**, kendi doğal kaynaklarımızdan **KARŞILANMASINA ÖNCELİK** verilmelidir.

- Enerji üretiminden tüketimine uzanan süreçte **VERİMLİLİK** ve **TASARUF** sağlanmalı, yeni enerji kaynakları bulunmasına yönelik araştırma çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

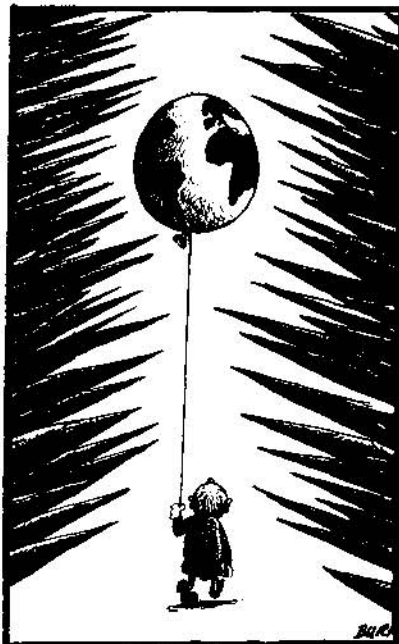
- Ülkemizin enerji tüketiminde en büyük payı alan **PETROL SEKTÖRÜNDE** yerli veya yabancı ciddi yatırımcı petrol şirketleri ile ortak çalışmayı dışlamayan, ancak son on yılın uygulamaları ışığında temeli ulusal **KURULUŞA** dayanan bir **PETROL POLİTİKASI** uygulanmalı, arama ve üretim yatırımlarının artırılması sağlanmalıdır.

- **Ulusal PETROL POLİTİKASININ** gerek duyduğu yatırım sermayesinin ve sağlıklı bir petrol sektörünün oluşumu için **ARAMADAN RAFİNAJ** ve **PAZARLAMA** sürecine kadar tüm alt sektörlerin entegre biçimde reorganizasyonu sağlanmalıdır.

- Yatırımların teknoloji seçiminde sınırlı odaklara bağlı kalınmamasını, alternatif teknolojik kaynakların araştırılmasını, yurt içinde teknoloji üretimine olanak yaratılmasını sağlayacak politikalar izlenmelidir.

- **İTHAL MALLARINDA** ve **ÜRETİMDE KALİTE KONTROLUNA** önem verilmeli, bu konuda tüketicinin haklarının örgütlü biçimde korunmasını sağlayacak yöntemler geliştirilmeli, **İLGİLİ MESLEK KURULUŞLARININ KONTROL MEKANİZMALARI İÇİNDE YER ALMALARI SAĞLANMALIDIR.**

- Ülkemizde, **ÇAĞIN GEREKLERİNE** ve **TOPLUMSAL ÇAĞDAŞ GEREKSİNİMLERİNE** koşut, bir **ÇEVRE, KENTLEŞME, YAPI ÜRETİMİ** ile **KONUT** politikaları uygulanmalı, fiziki çevreyi düzenleyen yasal mevzuat yeniden ele alınmalı, yapı üretiminde niteliği geliştirecek kaynakların rasyonel kullanımını sağlayacak politikalar gerçekleştirilmeli, günümüz teknolojik olanaklarıyla tamamlanması gereken **KADASTRO** çalışmaları sonuçları bu alanlardaki politikalara yansıtılmalı, konut sorununun çözü-

münde, gerçek ihtiyaç sahiplerine öncelik verilmelidir.

- Orman varlığımızın korunması ve toplum yararı ve çıkarı doğrultusunda işletilmelerinin yasal güvencelere bağlanması, orman alanlarının tahribinin kesinlikle önüne geçilmesi yanısıra **YENİ ORMAN ALANLARI KAZANILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN** verimli biçimde gerçekleşmesini sağlayacak tüm yasal ve yönetsel düzenlemelerin yapılması mutlaka sağlanmalıdır.

- Sanayi kuruluşlarının, **KİT**'lerin reorganize edilmeleri, modernizasyona tabi tutulmaları, bu kuruluşları **POLİTİK İSTİHDAM DEPOLARI** olmaktan çıkaracak çözümlerle **VERİMLİLİĞİ** sağlayacak önlemlerin uygulamaya geçirilmeleri gerçekleştirilmelidir.

- Mühendislik ve Mimarlık hizmetlerinin yurtiçinden karşılanması esası benimsenmeli, ülkemiz kendi teknik eleman ve insanına güvenmelidir.

- Sağlıksız gerekçelerle **YENİ ÜNİVERSİTELER AÇILMASI YERİNE**, varolan **ÜNİVERSİTELER**, yönetsel ve bilimsel **ÖZERKLİKLERİNE** kavuşturulmalı, demokratik işleyişin gerektirdiği **ÖZGÜRLÜKLERLE** donatılmalı, birer çağdaş araştırma kurumlarına dönüştürülmelidirler.

- Çağdaş toplumun gereksinimlerini karşılayacak bilgi düzeyine sahip teknik elemanlar yetiştirilmeli, Mühendislik-Mimarlık ve Teknik eğitimin niteliğinin yükseltilmesini sağlayacak önlemler alınmalıdır.

- Yüksek öğretimde Mühendislik-Mimarlık eğitime ülke gerçekleri ve gereksinimlerinin zorunlu kıldığı nitelik ve **YÖNLENDİRME**NİN kazandırılması amacıyla **TMMOB**'nin **YÜKSEK ÖĞRETİM PROGRAMLARINA YÖNLENDİRİCİ** katılımı yanında **TMMOB-ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİNİN** yasal zorunluluk haline getirilmesi mutlaka sağlanmalıdır.

- Bilim ve Teknoloji alanında dünyadaki gelişmeler yakından izlenmeli, Ülkede **ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME (AR-GE)** faaliyetlerine önem verilmeli, bu faaliyetler için yeterli kaynak ayrılmalı, gerekli durumlarda kaynak oluşturulmalı, **SEKTÖRLERİN GEREKSİNİMLERİNE** göre **AR-GE** faaliyetlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.